

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

študijný program: psychologie

študijný odbor Klinická psychologie

TEZE DIZERTAČNEJ PRÁCE

PhDr. Michal Chovanec

Ženy a pornografie

Women and pornography

Školitel': Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.

Praha 2017

OBSHA

Úvod.....	3
TEORETICKÁ ČASŤ	
1. Historický exkurz.....	3
2. Pornografia v číslach.....	4
3. Definície pornografie.....	5
4. Dôsledky pornografie.....	7
4.1 Negatívne dôsledky pornografie.....	7
4.2 Pozitívne dôsledky pornografie.....	9
5. Religiozita a pornografia.....	10
EMPIRICKÁ ČASŤ	
6. Hypotézy.....	10
7. Charakteristika reprezentatívnej vzorky.....	11
8. Metóda.....	11
9. Výsledky.....	12
9.1 Porovnanie prvej masturbácie a koitarche konzumentiek pornografie s nekonzumentkami pornografie.....	12
9.2 Nárast konzumu pornografie u mladších vekových kategórií žien.....	13
9.3 Konzum pornografie pred 18. rokom života.....	13
9.4 Religiozita a pornografia.....	14
9.5 Konzum pornografie a jej dopad na partnerský vzťah.....	14
9.6 S kým ženy sledujú pornografiu.....	15
10. Diskusia.....	15
10.1 Nekoitálne aktivity žien konzumujúcich pornografiu.....	16
10.2 Koitálne aktivity žien konzumujúcich pornografiu.....	16
10.3 Nárast konzumu pornografie u mladších žien.....	17
10.4 Prvý kontakt s pornografiou pred 18. rokom života.....	18
10.5 Religiozita a konzum pornografie.....	18
10.6 Partnerský vzťah a konzum pornografie.....	19
10.7 Interpersonálny konzum pornografie (s kým ju konzumujú).....	19
11. Záver.....	20
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	22

Úvod

Ludí vždy sexualita a sex lákala, láka a aj lákať bude. Dôkazy je možné nájsť už u primitívnych prehistorických národov a ich náčrtoch na stenách. Inak tomu nie je ani v súčasnosti. Príkladom je dispeps pri umeleckých dielach, ktoré sú častokrát vystavené úplne nahé v rušných uliciach. K tabuizovaniu samotného pojmu sa postupne ale iste pridávali náboženstvá, kultúry, či politické strany a hnutia.

S konzumom pornografie sa už dlhé rokov spája mýtus o sledovaní erotických videomateriálov mužmi, ako dominantnými konzumentmi a z toho vychádzajú aj výskumné projekty a závery vyplývajúce z nich. V súčasnosti už existujú výskumy zamerané na ženy, avšak stále je ich nedostatok.

Insuficiencia výskumov uskutočnených na ženskej populácii bola dôvodom, pre ktorý sme sa rozhodli zamerať na vyhľadávanie a sledovanie sexuálne explicitných materiálov ženami. S tým súvisí otázka, či konzum pornografie môže mať nejaký vplyv na ženské iniciálne **masturbačné a koitálne aktivity** v porovnaní s nekonzumentkami erotických videomateriálov. Ďalej či existuje **rozdiel** vo vyhľadávaní erotických videomateriálov **medzi mladšími a staršími vekovými kategóriami**, či dochádza ku **konzumu pornografie pred 18. rokom života** a pozornosť sme zamerali na **vzťah religiozity a pornografie**.

1. Historický exkurz

Vyobrazenie nahých ľudí vykonávajúcich sexuálne akty nie je nič nového pre človeka. Dôkazmi sú početné formy erotického umenia z antického Grécka a Ríma, či ázijských, afrických a európskych kultúr odkryté archeológmi. Najznámejšou je KámaSútra, čo je staroveký indický text zaoberajúci sa ľudskou sexualitou a autorom je Mallanága Vátsajájana (Ferguson a Hartley, 2009). Sigel (2002) hovorí, pornografia tak, ako je známa dnes, je výtvarným výtvarníkom viktoriánskeho Anglicka.

Ako sa pornografia stávala viac populárnejšou a jej výroba sa zvyšovala vplyvom príchodu fotografie a filmov, prístup k nej sa zjednodušoval a tak sa stávala dostupnejšou. Reakcia nenechala na seba dlho čakať. Prijímali sa nové a nové zákony, ktoré mali zabezpečiť reštrikciu jej dostupnosti. V 50. a 60. rokoch 20. storočia, začína súd obmedzovať pornografiu považovanú ako hard-core, pretože cenzúra celej pornografie by bola ľahko napadnuteľná. V 80. rokoch 20. storočia sa pornografia stala viac dostupnejšou prostredníctvom vynálezu videorekordérov a VHS videokaziet. Následne sa začali vytvárať rôzne aliancie, ktoré

lobovali za jej cenzúru. Rovnako to bol impulz pre prezidenta Ronalda Reagana zostavil Meeseho komisiu (Ferguson a Hartley, 2009).

Švédsko spoločnosť, podobne ako ďalšie Európske sú poznačené všeobecnými negatívnymi a kritickými postojmi voči pornografii (Johansson a Hammarén, 2007). Ako ďalej autori (tamtiež) poznamenávajú, veľa mladých žien sa pozerá s opovrhnutím na pornografiu. Avšak existujú ženy, ktoré na pornografiu nahliadajú pozitívne, alebo majú liberálne či tolerantné postoje voči nej.

Dnešní mladí ľudia majú niektoré znaky, ktoré sú viac otvorené postojom k sexualite, ako tomu bolo pred dekadou neskôr. Sex na jednu noc je bežnejší, mladí ľudia majú viac sexuálnych partnerov ako mali predtým, ku koitálnemu debutu dochádza skôr a sú viac tolerantní k homosexualite a bisexualite (Herlitz, 2001 v Johansson a Hammarén, 2007).

Rok 1990 priniesol nové obavy, pretože došlo k zvýšeniu dostupnosti pornografie prostredníctvom internetu. Pornografia sa stala ľahko dostupnou v súkromí konzumenta doma a často aj bez poplatku. Takéto zvýšenie dostupnosti a spotreby pornografie prinieslo ešte raz otázku vplyvu pornografie na správanie a špeciálne dostupnosti pre ľudí mladších ako 18. rokov (Ferguson a Hartley, 2009).

Internet v plnej miere zmenil pornografiu, pokiaľ ide o: ako je produkovaná, kým je produkovaná, kto je účastníkom/účastníčkou (hercom/herečkou), kto ju pozerá, kde je konzumovaná, ako často je konzumovaná a kto ju konzumuje (Griffith a kol., 2012).

2. Pornografia v číslach

Slovo „sex“ je najvyhl'adávanejším a najčastejšie zadávaním slovom do internetových vyhľadávačov (Cooper, 1998). Sexuálne stránky navštevuje približne jedna tretina zo všetkých internetových užívateľov (Cooper a kol., 2000 v Ayres a Haddock, 2009). Z on-line nákupov, až 70% zisku pramení zo sexuálne explicitného materiálu (Cooper, 2002). Deväť percent používateľov internetu strávi viac ako 11 hodín týždenne vyhľadávaním a pozeraním sexuálne explicitných materiálov (Cooper, 2000 v Ayres a Haddock, 2009).

Podľa prehľadu údajov pornografickej štatistiky na základe internetu z rokov 2003 – 2007, každú sekundu sa vynakladá na pornografiu \$3075,64, každú sekundu sleduje sexuálne explicitné materiály 28 258 ľudí po celom svete a každú sekundu je do internetových prehliadačov zadávaných 372 hľadání stránok pre dospelých. V USA sa každých 39 minút vytvorí nové pornografické video (Pornography Statistic, 2007).

Podľa Whitzer (2010) je sex na predaj veľmi lukratívnym biznisom. Autor ďalej konštatuje, v roku 2006 minuli Američania \$13.3 bilióna na magazíny, videá a DVD materiály, živé sexuálne prehliadky, striptízové kluby, televízne programy pre dospelých, počítačovú pornografiu a sex cez telefón. Predaj a prenájom sa vyšplhal zo \$75 miliónov v roku 1985 na \$957 miliónov v roku 2006. Za jedno desaťročie sa predaj pornografie viac ako zdvojnásobil z 5700 v roku 1995 na 13 588 v roku 2005.

V roku 2010 predstavoval objem pornografických stránok 12% zo všetkých internetových stránok, čo v kvantitatívnom prevedení znamenalo 24 644 172. Štyridsať miliónov Američanov navštevuje pornografické stránky. Jedna z troch tých, čo pozerajú explicitné pornografické materiály je žena. Počas mesiaca až 70% mužov vo veku 18 – 24 navštívi pornografickú stránku. Z celkového počtu odoslaných e-mailov denne, predstavuje pornografická korešpondencia 8%, čo znamená približne 2,5 bilióna elektronickej pornografickej korešpondencie za deň. Viac ako jedna tretina percenta stiahnutí z internetu za deň je pornografických. Za deň vyhľadáva 116 000 ľudí detskú pornografiu. Z prehľadu vzišlo, že priemerný vek prvého vzhliadnutia porna je vek 11 rokov. Pornografické stránky navštevuje počas pracovného času 20% mužov a 13% žien. Priemerná návšteva pornografickej stránky je každých 6 minút a 29 sekúnd. Ľudia najviac navštevujú porno stránky v nedeľu a najmenej počas dňa Vďakyvzdania (Chen, 2010).

V roku 2011 sa v USA minulo viac peňazí na pornografiu ako za všetky zakúpené lístky na stretnutia profesionálneho basketbalu, futbalu, bejzbalu a hokeju spolu (Klein, 2012).

Na základe štatistických údajov z roku 2014, mala spoločnosť Pornhub 18,35 biliónov návštevníkov za rok, čo predstavuje 2,1 miliónov návštevníkov za hodinu, 35 000 sledujúcich za minútu. Ľudia si prezreli 78,9 biliónov videí za rok 2014, čo podľa spracovania vychádza 11 videí na jedného návštevníka/čku za rok. V porovnaní s rokom 2013 je to nárast o 15,7 bilióna videí (PornHub, 2014).

3. Definície pornografie

Definovať pornografiu sa zdá byť veľmi jednoduché, ale nie je tomu tak. Presvedčili by sme sa o tom, keby sme sa ľudí na ulici spýtali, ako majú oni definovanú pornografiu. K problému by sme sa dopracovali, keď by sme sa snažili individuálne odpovede medzi sebou porovnať. O tom píše Uzel (2004, s. 119) v publikácii *Mýty a pověry v sexu*: „Ľudia by sa so svojimi odpoveďami zďaleka nezhodovali a mnohokrát by si pod pornografiou predstavovali niečo úplne iné.“

Pornografia mala byť zadaná na prvej schôdzi Meesovej antipornografickej komisie. Definícia ju mala raz a navždy zadaná. Paradoxom je, že počas celej doby fungovania komisie sa to nepodarilo splniť. Dôvod bol prostý – každé hodnotenie je výrazne interindividuálne, čo znamená, že to čo je pre jedného úplne neprípustné, je pre druhého prípustné, pre ďalšieho to môže byť až prospešné (Uzel, 2004).

K exaktnej definícii pornografie nám nepomôže ani odpoveď sudcu amerického Najvyššieho súdu Pottera Stewarta z roku 1964, keď odpovedal na otázku, čo je to pornografia: „Neviem to definovať, ale poznám to, keď to vidím“ (Smith, 2009).

Jednotná definícia pornografie neexistuje. Na tom sa zhodnú viacerí domáci aj zahraniční autori: Haavio-Mannila a Kontula 2003; Ferguson a Hartley 2009; Chochola 2010; Uzel 2010; Máthé 2011; Ford a kol., 2012; Lambert a kol., 2012.

Doposiaľ všetky pokusy o jej definovanie boli neúspešné, z dôvodu variability ľudského sexuálneho správania, pružnosti a nejednotnosti sexuálnych noriem. Väčšina definícií sa zhoduje v účele pornografie, ktorým je vyvolanie sexuálneho vzrušenia. Tu môžeme naraziť na problém, keďže vzrušivosť každého jednotlivca a kritériá jej vývoja sú záležitosťou čisto individuálnou (Uzel, 2010).

K názoru o nemožnosti jednotnej a ucelenej definície pornografie sa vyjadrujú Haavio-Mannila a Kontula (2003). Tvrdia, že pornografia môže byť definovaná niekoľkými definíciami a doposiaľ neexistuje jedna, ktorá by vystihovala všetky. Toto je z dôvodu, že fenomén je sociálne konštruovaný a obsahuje kultúrne viazané významy a vyjadrenia ktoré sa menia v priebehu času.

Etymologický pôvod slova pochádza z prastarého Grécka a ide o zloženinu dvoch slov – *porné* a *grafia*. *Porné* znamená nevesta a *graphien* písať. Voľne by sme ho mohli preložiť ako popis života, zvykov a činnosti prostitútok. V podobe akej je v súčasnosti známe sa prvýkrát objavilo v roku 1857 v anglickom Zákone o obscénnych publikáciách (Tangová, 2003).

Rave (1985, s. 228) definuje pornografiu ako: „zobrazenie sily a nerovnováhy medzi pohlaviami, kde je žena vyobrazená ako slabšia a menej pod kontrolou. Hlavným zámerom pornografie je sexuálne stimulovať muža.“

Niektorí výskumníci definujú pornografiu jednoducho ako: „materiál zamýšľaný a očakávaný na vytvorenie sexuálneho vzrušenia pre prijímateľa“ (Ayres a Haddock, 2009, s. 56).

V rámci slovenskej legislatívy je pornografia definovaná podľa § 89 ZB SR č. 85/2000, odsek 24 a definuje pornografiu ako:

„Pornografickým dielom sa rozumie také zobrazenie pohlavného styku alebo iného spôsobu sexuálneho styku alebo také zobrazenie obnažených pohlavných orgánov, ktorého účelom je vyvolanie sexuálneho vzrušenia alebo sexuálneho uspokojenia.“

4. Dôsledky pornografie

Pornografia je obrovským paradoxom, kde na jednej strane ide o lukratívny priemysel, zamestnávajúci veľa ľudí, priťahuje veľa zákazníkov/zákazníčiek, a na strane druhej je považovaná ľuďmi za deviantnú, potrebuje väčšiu kontrolu, ak ju nie priamo až zakázať. Paradox je tiež v tom, pornografia je stigmatizovaná a to aj napriek tomu, je legálna a talent u hercov a herečiek ktorí hrajú vo filmoch je menej stigmatizovaný, ako je tomu pri pornografii (Whitzer, 2010).

K dôsledkom pornografie zaraďujeme akustické vnemy (výkriky, vzdychanie a iné akustické sprievodné javy ako maskovanie napr. chýbajúceho orgazmu a to z dôvodu, aby partnerovi urobili radosť), ktoré majú excitačný charakter pre oboch. Validným dôkazom je 79% žien, ktoré aspoň v polovici prípadov vydávajú zvuky aj vtedy, keď orgazmus nedosahujú a môžu to robiť, aby partner rýchlejšie dosiahol vyvrcholenie, resp. aby už mali pokoj. Ide o *pia fraus* – milosrdnú lož, ktorá nikomu neublíži, dokonca môže prospieť za predpokladu, ak sa robí z lásky a túžby druhému vyhovieť (Uzel, 2012).

4.1 Negatívne dôsledky pornografie

Pornografia bola dlhodobo považovaná za diagnostický a liečebný nástroj v sexuálnej terapii (Wylie a Pace, 2011; Hald a kol., 2014 v Landripet a Štulhofer, 2015), navrhuje sa, že epidemiologický výskyt erektilnej dysfunkcie (ED) a nedostatok partnerovho záujmu o sex môže byť spôsobený konzumom pornografie (Ley a kol., 2014). Dokonca sú hypotézy, že všade prítomnosť a dostupnosť on-line pornografie spôsobila dramatický nárast v jej konzumovaní a spolu s tým sa zvyšuje aj počet mužov, ktorí sú „závislí“ od pornografie (Riemersma a kol., 2014). V uvedenom kontexte Ley a kol. (2014) predpokladajú, ED a Hypoaktívna sex. porucha môžu za zníženú schopnosť radovať sa zo sexu, za emocionálny odstup od partnera/ky a nižšieho sexuálneho nasýtenia spôsobené konzumom porna.

Konzumovanie pornografie je spájané s vyšším počtom sexuálnych partnerov a zneužívaním psychoaktívnych látok počas pohlavných stykov a to u oboch pohlaví (Braun-

Courville a Rojas, 2009), podľa Wingood a kol. (2001) s nižšou pravdepodobnosťou použitia kontracepcie – kondómu u Afroamerických žien a na základe zistení Traeen a kol. (2002) použitie kontracepcie aj nórkymi ženami vo veku od 18 do 49 rokov.

Psychologické hľadisko zohráva úlohu, pretože pornografia nezobrazuje realitu. Primárne sú zobrazované predstavy, fantázie, denné sny a iné. Podieľa sa na negatívnom posilňovaní sexuálnych mýtov: zjednodušuje sexualitu v zmysle redukcie na súlož (penis v pošve) bez účasti citovej zainteresovanosti, ďalší je mýtus o sexuálnej výkonnosti, mýtus dominancie muža nad ženou – Weiss (2008) uvádza, že 80% zobrazuje ženu ako objekt sexuálneho podnikania muža. Zjednodušuje sexuálny kontakt, ktorý je neosobný, anonymný, čím sa vytráca to prirodzené ľudské (človek je tvor spoločenský), správanie hercov je nerealisticky súhlasné, herci/herečky majú nerealistické anatomické proporcie (veľkosť prs, dĺžka penisu), čo sa môže negatívne premietnuť do vnímania ľudí nezalých a tak predstavovať pre nich nerealistické kritérium, ktoré sa môže prejaviť v intrapsychickej tenzii či subjektívnych pocitoch insuficiencie. Ďalej sem je nutné zahrnúť sex a násilie, poníženie a agresia, utváranie negatívnych postojov k ženám, zmenené sebahodnotenie, otupenie prirodzených ľudských vzťahov a lásky a vytváranie nerealistických vzťahových predstáv.

Sex, násilie a ich možný vzťah medzi konzumom pornografie a výskytom sexuálneho násillia v spoločnosti sú nosné témy pre feministky. Uvedené sa prejavilo aj v razení významnej americkej feministky Robin Morgan (1980, v Kutchinsky, 1991), ktorá tvrdí: **„Pornografia je teória a znásilnenie prax.“**

S použitím rôznych experimentálnych a korelačných metód sa ukázala konzumácia pornografie škodlivá a tak ako pre mužov, tak aj pre ženy (Carroll a kol., 2008; Kingston a kol., 2009).

V nórskom výskume (Traeen a kol., 2004) zistili, že došlo ku kultúrnym zmenám v postojoch k pornografii. Negatívne postoje k pornografii narastajú vekom v porovnaní s mladšími participantmi, ktorí vyjadrujú omnoho viac pozitívnych stanovísk.

V štúdiu Short a kol. (2012) uvádzajú niektoré negatívne dôsledky spojené s konzumáciou internetovej pornografie: narušuje vzťahy, finančné, profesijné fungovanie, emočné problémy a sexuálna nespokojnosť.

4.2 Pozitívne dôsledky pornografie

Začiatkom 80. rokov nájdeme zmienky o pozitívnych účinkoch konzumovania pornografie, reflektujúce sa v pozitívnych postojoch k ženám a to aj napriek presvedčeniu väčšiny Američanov, pornografia je nebezpečná (Byrne a Kelly, 1984 v Padgett a kol., 1989).

Podľa Carr a VanDeusen (2004) je nepravdepodobný priamy vzťah medzi konzumovaním pornografie a sexuálnou agresivitou, pretože konzum pornografie bol iba jedným z mnohých ďalších faktorov vedúcich k sexuálnemu nátlakovému správaniu.

Dnes prevládajúci konsenzus o pornografii je prakticky totožný so spoločenským konsenzom o tabaku z roku 1963 a to napr. je charakterizovaný rozšírenou toleranciou smerom k pornografii (Eberstadt, 2009).

S doteraz dostupných výskumov (Ybarra a kol., 2011; Ogas a Gaddam, 2011; Salmon a Diamond, 2012; Hald a kol., 2014) vychádza, že väčšina sledovanej pornografie je dnes nenásilného charakteru a konzumenti pornografie najčastejšie uvádzajú sledovanie vaginálneho, orálneho, análneho alebo skupinového sexu (Hald, 2007; Kolbein, 2007; Sabina a kol., 2008).

Už Cole (1987 v Polk a Cowan, 1996) tvrdil, pornografické filmy nezobrazujú celý príbeh a pornografia je úspešná, pretože diváci nevidia ženu v obrázkoch bytia ako celku alebo iba ako jednoduché jednotlivé časti tela (nohy, zadok, prsia, vagínu). Pornografia je zobrazením fantázie, preto diváci veria, že zneužívanie a násilie zobrazené v nej sú nereálne. A tak teda, keď sú zneužívanie a násilie iba fantázia, nereprezentujú fyzickú alebo mentálnu hrozbu pre hercov/ečky.

Výskumník Klime (2001 v Wright, 2013) hovorí o pornografii ako o skvelom sexuálnom potešení, pretože je bez akéhokoľvek vzťahu, záväzku a/alebo zodpovednosti.

Príkladom konzumu pornografie je Dánsko, kde sa uskutočnil experiment pod názvom – *Dánsky experiment*, ktorého úlohou bolo potvrdiť hypotézu, že voľne dostupná pornografia bude prospešná. Po tom, čo Dánsko zrušilo všetky cenzúry, nastal výrazný zostup sexuálnej kriminality, vrátane znásilnenia a všetko to klesalo stále nižšie počas nasledujúcich rokov (Kutchinsky, 1973).

Short a kol. (2012) uvádzajú nasledovné pozitívne dôsledky konzumácie internetovej pornografie: zmiernenie stresu, znižovanie nudy, podporuje pocity a zvyšuje stupeň sexuálnych vedomostí.

Veľa individuálnych a párových terapeutov považuje konzumáciu pornografie za potencionálny benefit pre psychosexuálny rozvoj a manželskú intimitu (Zitzman a Butler, 2005).

Štúdie opakovane potvrdili, že najčastejšími konzumentmi pornografie sú spokojní manželia stredných vrstiev a erotické materiály prispievajú k utuženiu rodinnej harmónie (Uzel, 2010).

5. Religiozita a pornografia

Kresťanstvo a pornografia si nikdy nerozumeli a vzťah medzi nimi je na bode mrazu. Snáď je tomu tak aj preto, že kresťanstvo je chápané ako niečo pekného a čistého, zatiaľ čo pornografia je opozitom uvedených výrazov. Toto sa premieta do sexuality, kde je sex považovaný za niečo nečistého. Jediná výnimka v rámci sexu, je za účelom rozmnožovania sa. Odpor cirkvi je badať aj pri antikoncepcii, masturbácii, nekoitálnych sexuálnych praktikách, homosexualite či bisexuálnom správaní. Cirkev uznáva iba prirodzené metódy kontracepcie, ktorá nemá veľkú účinnosť – Pearlov index (Čepický, 2010).

Príkladom kresťanského pohľadu bola návšteva kresťanského pápeža na Slovensku a pri tejto príležitosti si niekoľko desiatok dvojíc, pri nohách Karola Wojtyly sľúbilo predmanželskú čistotu. Predmanželská čistota znamená sexuálnu abstinenciu. Ako správne poznamenáva Uzel (2003), tak v tomto nevinnom a čistom sľube sa skrýva budúce „zašpinenie“ špinavou súložou s budúcim klerikálnym požehnaním.

Výskum (Geppert a kol., 2007) zameraný na náboženskú angažovanosť ukázal, že je protektívnym faktorom pre rôzne druhy maladaptívneho správania vrátane kriminálnej aktivity, užívania drog a alkoholizmu.

Neoficiálne zmienky v kresťanských publikáciách, ktoré používajú pornografiu vo všeobecnosti je najmä internetová pornografia v cirkvi na vzostupe (Genung, 2005) a to platí aj pre cirkevných hodnostárov (Gardner, 2001; Ross, 2006).

Faktor religiozity je tiež silným prediktorom pre ne/konzumentov pornografie. Konkrétne jednotlivci so silenou väzbou k religiozite uvádzajú menej často konzumáciu pornografie (Stack a kol., 2004).

6. Hypotézy

H1 – Nie je rozdiel medzi konzumentkami a nekonzumentkami pornografie vo veku prvej masturbácie a koitálneho debutu.

- H2** – Predpokladáme nárast konzumu pornografie u mladších vekových kategórií žien v porovnaní so staršími ženami (55+).
- H3** – Predpokladáme výskyt prvého kontaktu s pornografiou ešte pred 18. rokom života.
- H4** – Religiozita bude mať protektívny charakter na frekvenciu konzumu pornografie a prvý kontakt s ňou.
- H5** – Frekvencia konzumu pornografie bude mať negatívny dopad na celkový partnerský vzťah konzumentiek erotických videomateriálov.
- H6** – Predpokladáme častejší výskyt konzumu pornografie s partnerom ako single sledovanie.

7. Charakteristika reprezentatívnej vzorky

Reprezentatívny zber údajov prebiehal tak, že anonymný dotazník bol zaslaný respondentkám prostredníctvom internetu. Na zaslaný anonymný dotazník odpovedalo na otázku o konzumácii erotických video materiálov kladne $N = 754$ respondentiek a $N = 461$ odpovedalo záporne. Zo 754 kladných odpovedí bolo kompletne vyplnených 413 dotazníkov, ktoré boli použité na ďalšie spracovanie.

Výskumná vzorka bola reprezentatívna a vybratá na základe kvótného výberu nasledovne: **vek**, **vzdelanie** a **región**. Ďalším dôležitým výberovým kritériom pre zaradenie respondentiek do výskumu bolo dosiahnutie 18. roku veku, z dôvodu skúmania konzumu pornografických videomateriálov, ktoré sú podľa všeobecne záväzných právnych predpisov SR prístupné len plnoletým osobám.

Celkovo sa na výskume zúčastnilo 413 žien vo veku od 18 rokov do 77 rokov, s priemerným vekom 40 rokov ($SD \pm 14,62$). Najfrekvencovanejšou možnosťou v rámci vzdelania bolo „stredné s maturitou“ a za ním „stredné odborné bez maturity“. Najviac respondentiek pochádza z Prešovského kraja a najmenej z Trnavského kraja.

8. Metóda

Ide o prvý historický výskum na Slovensku zameraný na sledovanie pornografie žien na Slovensku. Realizoval sa na základe dizertačnej práce s názvom *Ženy a pornografia* pod záštitou Filozofickej fakulty a Fakulty humanitných štúdií Univerzity Karlovej.

Výskumnou metódou bol anonymný dotazník, ktorý agentúra **2muse** rozposielala respondentkám prostredníctvom internetu tak, aby naplnila požadované kvóty (vek, vzdelanie a región). Vyplnenie dotazníku trvalo okolo 50 minút.

Dizajn výskumného plánu má charakter exploračnej prierezovej štúdie (Cross-sectional design). Zber údajov bol anonymný a realizovaný agentúrou 2muse v termíne od 26.1. 2016 do 15.2.2016.

Výsledky sú spracované štatistickým programom SPSS (17.0), na jednotlivé výpočty sme použili Spearmanov korelačný test, neparametrické testy Kruskal-Wallis a Mann-Whitney a program Microsoft Excel. Testovanie normality bolo robené Kolmogorov-Smirnovým alebo Shapiro-Wilk testom.

9. Výsledky

9.1 Porovnanie prvej masturbácie a koitarche konzumentiek pornografie

Najčastejšia prvá skúsenosť s **klitoridálnou onániou bez použitia vibrátora** je 15. rokov pre 52 (12,6%) participantiek z celkového počtu. Viac ako jedna percentuálna tretina (35,6%) vzorky takto masturbovalo do veku 15. roku. Do 18. roku sa počet žien zvýšil o viac ako polovicu z celkového počtu na 258 (62,5%) žien. Priemerný vek prvej masturbácie bez použitia vibrátora je 17,74 (SD±6,95) rokov. Minimálny vek bol 3. roky a maximálny 50. rokov. Našli sme negatívny vzťah podľa Spearmanovej korelácie ($r = -0,181$, $p = 0,001$) medzi vekom prvej klitoridálnej masturbácie bez použitia vibrátora a frekvenciou vyhľadávania erotických videomateriálov.

Vaginálna autostimulácia bez použitia vibrátora bola najčastejšie realizovaná v 15. roku života 37 (9%) respondentkami. Celkový počet respondentiek takto masturbujúcich do 15. rokov vrátane bol 69 (16,7%) a do 18. roku stúpol počet na 163 (39,4%). Priemerný vek bol 19,19 (SD±6,62) s minimálnym vekom 10. rokov a maximálnom 50. rokov. Zistili sme negatívny vzťah (Spearmanová korelácia $r = -0,162$, $p = 0,010$) medzi frekvenciou vyhľadávania pornografie a vekom prvej vaginálnej masturbácie bez použitia vibrátora.

Prvá **vaginálna masturbácia s použitím vibrátora** je najviac zastúpená v 18. roku 20 ženami (4,8%), do 15. roku mali takúto skúsenosť 4 (0,9%) respondentky a ich počet vzrástol na 37 (8,9%) žien do 18. roku života. Priemerný vek je 26,18 (SD±9,00) roka a najnižším zaznamenaným vekom stimulácie je vek 14. rokov a najvyšším 55 rokov. Vek prvej masturbácie s vibrátorom nie je v žiadnom vzťahu s frekvenciou vyhľadávania erotických videomateriálov na základe výsledku Spearmanovej korelácie ($r = -0,138$, $p = 0,078$).

Najčastejšie uvádzaný **koitálny debut bez dráždenia klitorisu** bol v 17. roku pre 95 (23%) respondentiek. Do 15. roku malo defloráciu bez dráždenia klitorisu spolu 55 (13,3%)

žien a do 18. roku 283 (68,5%) žien. Priemerný vek bol 17,91 roka (SD \pm 2,47), najnižší vek je 13. rokov a najvyšší 28. rokov. Pred 15 rokom bolo deflorovaných 12 (2,9%) žien.

Do 15. roku zažilo **koitálny debut s dráždením klitorisu** 29 (7%) respondentiek a do 18. roku to bola viac ako polovica (54,2%) žien z reprezentatívneho výskumu. Pred dovŕšením 15. roku života zažilo defloráciu s dráždením klitorisu 6 (1,4%) žien. Priemerný vek bol 19,09 roka (SD \pm 4, 09) a s najfrekvencovanejšie uvádzaným vekom výskytu 18. rokov v počte 87 (21,1%) žien. Najnižší vek bol 13. rokov a najvyšší 55. rokov.

Vek prvého kontaktu s erotickými videomateriálmi pozitívne koreluje podľa Spearmanovej korelácie s vekom prvej realizácie v troch premenných: súlož – penis preniká do vagíny bez dráždenia klitorisu ($r=0,324$, $p=0,000$), súlož – penis preniká do vagíny a prebieha dráždenie klitorisu ($r=0,310$, $p=0,000$) a partner preniká s penisom do vášho análu ($r=0,476$, $p=0,000$).

Frekvencia vyhľadávania pornografických videomateriálov má vplyv na jednu koitálnu premennú - penis preniká do vagíny bez dráždenia klitorisu, s ktorou negatívne koreluje podľa Spearmanovej korelácie ($r=0,105$, $p=0,036$).

9.2 Nárast konzumu pornografie u mladších vekových kategórií žien

Zistili sme, zatiaľ čo veková kategória 55+ videla sexuálne explicitné materiály v 13%, tak veková kategória 18 – 34 rokov tak urobila v 29%, čo je viac ako dvojnásobný nárast v konzume pornografie.

9.3 Konzum pornografie pred 18. rokom života

Až 196 (47,5%) maloletých dievčat bolo vystavených expozícii pornografie prvýkrát pred 18. rokom života. Priemerný vek 14,57 rokov s minimálnym vekom prvej expozície v 5. roku tak urobilo jedno (0,5%) dievča a v 17. roku života tak urobilo 43 (30%) respondentiek.

Najčastejším dôvodom expozície pred 18. rokom života je masturbácia pre 88 (45%) maloletých. Edukatívna zložka zohrávala úlohu u 47 (24%) dievčat. Medzi dôvody Iné dievčatá uviedli: „len tak“, „náhodne“, „komentovanie“ a zvyšné dve uviedli „nehľadám“.

Vek prvého kontaktu s erotickými videomateriálmi a frekvenciou vyhľadávania pornografických videomateriálov je v nepriamej korelácii ($r= -0,144$, $p=0,003$). Vek ako taký, sa ukázal byť v negatívnej Spearmanovej korelácii ($r= -0,275$, $p=0,000$) a to medzi všeobecným vekom a frekvenciou vyhľadávania pornografických videomateriálov.

Najčastejší čas expozícii pornografii je „Menej ako 5 minút“ pre 85 (43,4%) maloletých dievčat a pred 18. rokom sledovali pornografiu „Viac ako 60 minút“ 2 respondentky (1%).

9.4 Religiozita a pornografia

Zaujímali sme sa, či druh náboženstva má nejaký významný rozdiel smerom k prvej expozícii pornografických videomateriálov. Vyšlo nám, druh náboženstva nie je protektívnym ani akcelerujúcim faktorom v tomto smere (tab. č. 1).

Tab. č. 1 – Porovnanie jednotlivých druhov náboženstva navzájom v rámci veku prvého kontaktu s erotickými videomateriálmi (Kruskal-Wallis test)

	Druh náboženstva	N	Mean Rank	χ^2	p
Vek prvého kontaktu s erotickými videomateriálmi	Katolícke	295	198,93	3,539	0,617
	Evanjelické	27	227,17		
	Protestantské	3	262,67		
	Pravoslávne	4	246,50		
	Budhizmus	2	164,75		
	Ateizmus (neveriaci)	69	192,44		

Sila náboženského presvedčenia je v negatívnej korelácii s frekvenciou vyhľadávania erotických videomateriálov (Spearmanova korelácia $r = -0,108$, $p = 0,044$). Podobný výsledok je medzi častotou vyhľadávania pornografie a frekvenciou realizácie náboženských náležitostí (Spearmanova korelácia $r = -0,136$, $p = 0,011$).

9.5 Konzum pornografie a jej dopad na partnerský vzťah

Rozhodli sme sa preskúmať, či existuje významný rozdiel medzi partnerským vzťahom v súčasnosti a v súčasnosti nemá partnerský vzťah vzhľadom k frekvencii vyhľadávania sexuálne explicitných videomateriálov. Na základe výsledkov konštatujeme, nenašli sme významný rozdiel medzi skúmanými premennými. Ak sme sa podrobne pozreli na partnerský vzťah a jeho kategórie, našli sme významné rozdiely medzi „Mám partnerku/a, ale bývame oddelene“ a „Som vydatá“ vzhľadom k frekvencii vyhľadávania pornografie. Ďalej sme našli významné vzájomné rozdiely medzi „S partnerom bývam v spoločnej domácnosti“ a „Som vydatá“ smerom k častoti vyhľadávania sexuálne explicitných materiálov. Zvyšným skúmaním sme nedospeli k ďalším významným výsledkom.

Nenašli sme signifikantný rozdiel medzi frekvenciou vyhľadávania pornografických videomateriálov a spokojnosťou vo vzťahu na základe Spearmanovej korelácie $r=0,080$, $p=0,145$. Potvrdila sa signifikantná pozitívna korelácia medzi frekvenciou vyhľadávania erotických videomateriálov a počtom dlhodobých partnerských vzťahov celkovo s mužmi ($r=0,117$, $p = 0,018$) a druhá korelácia sa ukázala ako signifikantná korelácia medzi frekvenciou vyhľadávania pornografických videomateriálov a počtom dlhodobých partnerských vzťahov celkovo so ženami ($r=0,162$, $p = 0,001$). Vek prvého kontaktu so sexuálne explicitným materiálom nemá žiaden vplyv na počet dlhodobých partnerských vzťahov s mužmi ($r=0,055$, $p=0,264$) a ženami ($r= -0,087$, $p=0,076$). Frekvencia vyhľadávania erotických videomateriálov stredne silno pozitívne koreluje s dôležitosťou vlastnej sexuality (Ako je pre mňa dôležitá moja vlastná sexualita) podľa výsledkov Spearmanovej korelácie ($r=0,331$, $p=0,000$) a pozitívna korelácia je medzi subjektívnym hodnotením celkovej atraktivity a častotou konzumu videomateriálov ($r=0,112$, $p=0,022$). Celková spokojnosť vo vzťahu nemá žiaden vplyv na frekvenciu vyhľadávania pornografických videomateriálov ($r=0,067$, $p=0,177$).

9.6 S kým ženy sledujú pornografiu

Najčastejšie sledujú pornografiu respondentky samé v dvoch percentuálnych tretinách, čo je 274 žien. Partnerský konzum priznáva 127 (30,31%) respondentiek. V možnosti Iné odpovedalo 10 žien nasledovne: „Občas pozriem, keď je zapnuté v televízore“, „Niekedy sama, inokedy s partnerom“, „Aj sama“ a zvyšok uviedol „Nepozerám“.

10. Diskusia

V diskusii dávame výsledky do širších súvislostí psychologického výskumu a praxe. Ak sa máme zamerať na komparáciu výsledkov nášho výskumu s ďalšími výskumami, v niektorých oblastiach vzájomné porovnanie nebude úplne presné a to nielen z dôvodov interkulturálnych, ale pretože koncepcia výskumu, tak ako štruktúrou, tak aj svojím účelom sa výrazne líši od výskumov použitých pri porovnávaní výsledkov. Primárnym problémom je insuficientná výskumná databáza zameraná na vyhľadávanie a konzumovanie sexuálne explicitných materiálov ženským pohlavím.

10.1. Nekoitálne aktivity žien konzumujúcich sexuálne explicitné materiály

Tab. č. 2 znázorňuje všetky tri druhy skúmanej masturbácie. Pod tabuľkou uvádzame porovnanie s domácimi a zahraničnými výskumami.

Tab. č. 2 – Vzájomné porovnanie jednotlivých druhov masturbácie, ich frekvencie a početnosti

	Druh masturbácie		
	klitoridálna	vaginálna	s vibrátorom
Priemerný vek prvej masturbácie	17,74	19,19	26,18
Priemerný počet masturbácií za 30 dní	5,42	4,79	5,77
Počet masturbácií do 15. roku	95	32	1
Počet masturbácií do 18. roku	227	135	17
Najfrekventovanejšia prvá masturbačná technika v roku	15.	15.	18.
Najnižší vek	3.	10.	14.
Najvyšší vek	50.	50.	55.
Najnižšia frekvencia za 30 dní	1	1	1
Najvyššia frekvencia za 30 dní	30	28	30

Zahraničný longitudinálny výskum zaoberajúci sa Sexuálnym správaním obyvateľstva ČR (Weiss a Zvěřina, 2014) odhalil, že vek 15. rokov je najfrekventovanejším vekom prvej onánie (nebolo charakterizované o aký druh išlo) u ženského českého pohlavia v počte 118 (16,5%) zo 717 žien. Priemerný vek prvej onánie bol 16,17 (SD±5,382).

Na Slovensku malo skúsenosť s autostimuláciou 34% žien, čo predstavuje 303 z 892 žien zúčastnených na výskume a priemerný vek bol 17,75 roka (Máthé, 2005).

Uvedené zistenia Máthého, Weissa a Zvěřiny **potvrdzujú** našu **hypotézu**, že **konzum erotických videomateriálov nebude, mať vplyv na skorší začiatok autostimulačných praktík žien konzumujúcich erotické videomateriály v porovnaní s bežnou populáciou.**

10.2 Koitálne aktivity žien konzumujúcich sexuálne explicitné materiály

Tab. č. 3 znázorňuje porovnanie veku koitarche z našich výsledkov a výsledkov domácich a zahraničných výskumov.

Tab. č. 3 – Porovnanie koitarche jednotlivých domácich a zahraničných výskumov

	Koitarche					
	bez stimulácie klitorisu – Chovanec, Weiss, 2016	so stimuláciou klitorisu - Chovanec, Weiss, 2016	Weiss a Zvěřina, 2014	Chovanec, 2011	Máthé, 2005	DUREX, 2005
Priemerný vek koitarche	17,91	19,09	17,73	18,15	18,38	17,3

Na základe výsledkov priemerného veku začiatku pohlavného života respondentiek v tab. č. 3 môžeme konštatovať, nie je rozdiel medzi konzumentkami pornografie a bežnou referenčnou populáciou. Z uvedeného **môžeme konštatovať, konzum pornografie nemá negatívny vplyv na koitarche žien sledujúcich sexuálne explicitné videomateriály, čím sa potvrdzuje nami stanovená hypotéza.**

V globále naše zistenia potvrdzujú znižujúci sa vekový trend prvého koitálneho debetu u žien, potvrdeného domácimi i zahraničnými výskumami (Lukšík a Supeková, 2003; Máthé, 2005; Durex, 2005; Chovanec, 2011; Weiss a Zvěřina, 2014).

10.3 Nárast konzumu pornografie u žien

Všeobecný výskum z konca 80. rokov 20. storočia zistil nárast v pozeraní alebo konzumovaní materiálov pre dospelých (Lawrence a Herold, 1988). K uvedenému sa pridávajú autori Mansson, 2000 v Poulsen a kol., 2013; Peter, Valkenburg, 2006), nastáva nárast konzumu pornografie u žien.

Barker (2014) uvádza, u mladších žien (18 – 35 r.) je o niečo menej pravdepodobné, že jej venujú pozornosť, ale s väčšou pravdepodobnosťou ju konzumujú v porovnaní so staršími ženami (65+). Ďalej Richters a kol. (2003) zistili, že mladí Austrálčania/ky konzumujú s väčšou pravdepodobnosťou pornografiu ako starší Austrálčania/ky.

Na základe našich výsledkov, kde veková kategória 55+ videla sexuálne explicitné materiály v 13%, tak veková kategória 18 – 34 rokov tak urobila v 29%, čo je viac ako dvojnásobný nárast v konzume pornografie. Preto pri porovnaní s vyššie uvedenými výskumami konštatujeme **potvrdenie našej hypotézy o náraste konzumu pornografie u mladších žien v porovnaní so staršími ženami.**

10.4 Prvý kontakt s pornografiou pred 18. rokom života

Podmienkou účasti na výskume bol vek 18. rokov. Uvedená podmienka bola naplnená, ale v rámci výskumu sme sa zaujímali o vek, v ktorom sa respondentky prvýkrát vystavili expozícii pornografie. Zistili sme, koitarche malo dvanásť respondentiek pred dovŕšením vekovej hranice 15. rokov a so stimuláciou klitorisu 6 respondentiek. Celkovo 196 žien tak urobilo pred 18. rokom života s priemerným vekom 14,57, s minimálnym vekom prvej expozície v 5. roku života.

Máthé (2005) zaznamenal 14 respondentiek majúcich koitálny debut pred 15. rokom.

Flood (2007) zistil, že tri štvrtiny chlapcov a jedna desatina dievčat pozerá filmy pre dospelých. Tri štvrtiny bolo vystavených pornografickým stránkam a 38% chlapcov a 2% dievčat tak urobilo úmyselne.

Simković a kol., (2013) zistili vek vystaveniu sa pornografie na 13,48 roka u žien.

Sabina a kol. (2008) zistila priemerný vek 14,8 roka pri prvej pornografickej expozícii. Komparácia ich a nášho prvého priemerného veku nepriniesla žiadne významné diskrepancie. Ďalej Sabina a kol. (2008) zistili, že 62,1% žien konzumovalo internetovú pornografiu pred 18. rokom života, 20,6% po 18. roku a 17,3% ešte nevyhľadávalo pornografiu.

Uvedené zistenia prispeli k podpore a **potvrdeniu** našej **hypotézy o konzume pornografie pred 18. rokom života**.

10.5 Religiozita a konzum pornografie

Religiozita má na Slovensku veľké zastúpenie podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011, kde sú výsledky nasledovné: veriaci 76%, ateisti 13,4% a 10,6% nezistené. Naše výsledky ukázali, sila náboženského presvedčenia má protektívny charakter v zmysle frekvencie vyhľadávania a frekvencie realizácie náboženských náležitostí (chodenie do kostola, modlenie sa).

Výskumné zistenia Stack a kol. (2004) hovoria o religióznych faktoroch ako o silných prediktoroch konzumu, resp. nekonzumu pornografie.

Výskum z 90. rokov 20. storočia, prišiel k záveru, nižšia frekvencia konzumu pornografie súvisí s religióznymi presvedčeniami, ktoré kategorizujú erotické videomateriály ako hriešne alebo deštruujúce vzťahy a spirituálne zdravie (Sherkat a Ellison, 1997).

Popisované zahraničné výskumy sa pridávajú k našim zisteniam, čím sa **potvrďuje** nami stanovená **hypotéza o protektívnom faktore religiozity na frekvenciu konzumu pornografie a prvý kontakt s ňou**.

10.6 Vzťah a konzum pornografie

Viac ako polovica respondentiek v našom výskume je v partnerskom vzťahu spokojná. Na to nadväzuje naše zistenie, kde sa podľa štatistických výsledkov nenašiel signifikantný rozdiel medzi frekvenciou vyhľadávania pornografických videomateriálov a všeobecnou spokojnosťou vo vzťahu, teda frekvencia vyhľadávania erotických videomateriálov nemá žiaden vplyv na spokojnosť vo vzťahu. Nami zistený výsledok sa z časti zhoduje s Benjamin a Tlusten (2010), ktorí vidia v sledovaní pornografie pozitívny vplyv na partnerov za predpokladu, ku konzumácii dochádza vo vzájomnej prítomnosti, resp. v páre. Za týchto podmienok participanti uvádzali neutrálne postoje ku konzumácii pornografie a hovoria, že aj keď ich partneri konzumujú pornografiu, nijako to neovplyvňuje spokojnosť v ich vzťahu. Keď participanti uvádzajú konzumáciu pornografie s ich partnerom tvrdia, že sa zvyšuje ich prax a tak môžu uspokojiť svojho partnera a sami seba a cvičenie tak zvyšuje ich vášeň pre sexuálne aktivity.

Hypotéza o negatívnom dopadne pornografie na partnerský vzťah sa nám nepotvrdila, pretože respondentky sú vo vzťahu spokojné a vyhľadávanie pornografie nesúvisí so spokojnosťou vo vzťahu.

Na druhú stranu, naše zistenia sa nezhodujú s hypotézou autorov Stack a kol. (2004), ktorí naznačujú, že môže existovať korelácia medzi konzumáciou pornografie a šťastím v manželstve. Autori (tamtiež) zistili, šťastné manželské páry, až 61% v uvádzajú menej pravdepodobné sledovanie internetovej pornografie v porovnaní s nešťastnými manželskými párami.

Disproporciu si vysvetľujeme primárnym zameraním výskumu Stack a kol. (2004) na čisto manželské páry, zatiaľ čo my sme sa vo výsledkoch zamerali na partnerstvo všeobecne (žijú spolu v kohabitácii a manželstve).

10.7 Interpersonálny konzum pornografie (s kým ju respondentky konzumujú)

S vyhľadávaním a konzumom erotických videomateriálov súvisia tiež interpersonálne alebo intrapersonálne aspekty, o ktoré sme sa zaujímal.

V roku 2000 Månsson (v Poulsen a kol., 2013) uvádza, konzum erotických videomateriálov ženskými konzumentkami je na vzostupe, avšak stále je rozdiel medzi mužmi a ženami vo vzorci konzumu. Zatiaľ čo ženy konzumujú pornografiu s partnerom, muži sú jej exponovaní najčastejšie sami, teda bez partnerky.

Z výskumu zameraného na manželské páry alebo páry žijúce v kohabitácii, ktoré konzumujú erotické videomateriály vyplynulo, ženy konzumujúce pornografiu ju konzumujú s väčšou pravdepodobnosťou s partnerom, resp. manželom (Poulsen a kol., 2013). K uvedenému sa pridáva Glascock (2005) ktorý tvrdí, ženy s väčšou pravdepodobnosťou konzumujú pornografiu s partnerom.

Naše výsledky sú odlišné v zmysle vzorca konzumu, pretože najviac respondentiek (274) konzumuje erotické videomateriály bez partnera, resp. sama a 127 respondentiek dáva prednosť dyadickému konzumu pornografie, resp. s partnerom.

Porovnaním výsledkov sme prišli k **nepotvrdeniu** našej **hypotézy o častejšom konzume pornografie s partnerom**. Vidíme za tým skutočnosť, respondentky pociťujú intrapsychickú tenziu, plynúcu z pocitov viny a hanby za sledovanie porna, s ktorými sú schopné sa vyrovnáť v rámci vlastnej subjektivity a individuality. Avšak, ak by to toho vstúpil ešte aj partner, narušilo by sa tým ich súkromie, odhalili by svoje skryté a „perverzné“ chute pred partnerom, čo by ich mohlo degradovať v očiach partnera.

Pre páry, ktoré sa obojstranne rozhodli konzumovať pornografiu, môže to pre nich byť obohacujúcim aspektom partnerskej intimity, aj keď to často v praxi nefunguje (Manning, 2006).

11. ZÁVER

Pornografia je plná paradoxov. Dichotómne to je na jednej strane lukratívny priemysel, ktorý zamestnáva veľký počet ľudí, na strane druhej je považovaná ľuďmi za deviantnú (Whitzer, 2010).

Hypotéza č. 1 bola potvrdená, teda môžeme konštatovať, sledovanie erotických videomateriálov nemá vplyv na skorší začiatok masturbačných praktík a koitálny debut.

Hypotéza č. 2 bola potvrdená čo znamená, že v súčasnej dobe dochádza k častejšiemu konzumu pornografie u mladších žien v porovnaní so staršími (55+).

Hypotéza č. 3 sa nám potvrdila, čiže ku konzumu pornografie dochádza ešte pred 18. rokom života.

Hypotéza č. 4 je potvrdená, čiže religiozita je významným protektívnym faktorom v zmysle frekvencie konzumu erotických videomateriálov a prvej expozície.

Hypotéza č. 5 sa nám nepotvrdila, čiže konzumovanie pornografie nemá negatívny vplyv na partnerský vzťah konzumentiek sexuálne explicitných materiálov.

Hypotéza č. 6 nebola potvrdená, teda ku konzumu pornografie dochádza bez partnera.

Medzi **limity** dizertačnej práce zaraďujeme zber reprezentatívnych údajov prostredníctvom internetu, ďalej dotazník ako použitú metodikou na zber údajov a veľkosť reprezentatívnej vzorky. Prvý limit dával príležitosť iba respondentkám, ktoré mali v čase zbierania údajov prístup na internet a patrili do skupiny agentúry, čím automaticky došlo k ostrakizácii žien, ktoré nemajú prístup k internetu a/alebo nepatria do rádiusu v sieti prieskumnej agentúry. Internetový zber prináša nevýhodu, pretože internet aj napriek svojej širokej dostupnosti a rozsiahlemu pokrytiu nie je dostupný každej respondentke. Medzi nevýhody dotazníkovej formy patrí nemožnosť reflektovať na vzniknuté otázky u respondentiek a tiež validita získaných údajov závisí od introspekcie tej-ktorej respondentky.

Aj napriek limitom, ide o priekopnícky a historicky prvý reprezentatívny internetový výskum zameraný na konzum pornografie slovenskými ženami, ktorý priniesol v prvom rade zúženie deficitu tohto druhu výskumného zamerania nielen na Slovensku, ale aj celosvetovom meradle. V druhom rade, **zistenia sú aplikovateľné** nielen v užšom zameraní a to v **partnerskej, manželskej či rodinnej psychoterapii** (prostriedok obohatenia a spestrenia sexuálneho života, alebo ako zdroj kreativity, či dôkaz o prelomení mýtu o nekonzume pornografie ženami), ale i v iných disciplinárnych odboroch ako je **sexuológia** (pornografia ako súčasť terapie sexuálnych dysfunkcií alebo deviácií; spoznávanie samého/samej seba), **legislatíva** (ženy vyhľadávajú a konzumujú celé spektrum sexuálne explicitných materiálov od deviantných až po nedevariantné, čím sa priniesli poznatky nápomocné pri legislatívnych krokoch v rámci porušovania zákonov ženami napr. konzum detskej pornografie, keďže je z praxe známe, ženy sú s menšou pravdepodobnosťou nahlasované a neskôr odsúdené za trestné sexuálne delikty), **pedagogika** (pornografia ako explicitný zdroj informácií o ľudskej sexualite a otvorenej komunikácii, čím sa zvyšuje možnosť prekonania tabu, ktoré zahŕňa a podporuje stáročia známe a zaužívané sexuálne mýty a stereotypy), **médiá** (pornografia nie je primárne iba škodlivá, ale má aj pozitívne stránky) a pre **ďalšie výskumné či prieskumné projekty**.

Použitá literatura

1. AYRES, M., M., HADDOCK, S., A.: Therapists' Approaches in Working with Heterosexual Couples struggling with Male Partners' Online Sexual Behavior. *Sexual Addiction & Compulsivity* 16, 2009, 55-78.
2. BARKER, M.: Psychology and pornography: some reflections. *Porn Studies* 1, 2014, 120-126.
3. BENJAMIN, O., TLUSTEN, D.: Intimacy and/or degradation: Heterosexual images of togetherness and women's embracement of pornography. *Sexualities* 13, 2010, 599-623.
4. BRAUN-COURVILLE, D., K., ROJAS, M.: Exposure to sexually explicit Web sites and adolescent sexual attitudes and behaviors. *Journal of Adolescent Health* 45, 2009, 156-162.
5. CARR, J., L., Van DEUSEN, K., M.: Risk Factors for Male Sexual Aggression on College Campuses. *Journal of Family Violence* 19, 2004, 279-289.
6. CARROLL, J., S., PADILLA-WALKER, L., M., NELSON, L., J., ODSO, C., D., McNAMARA, C., MADSEN, S., D.: Generation XXX: Pornography acceptance and use among emerging adults. *Journal of Adolescent Research* 23, 2008, 6-30.
7. ČEPICKÝ, P.: Antikoncepce a ostatní metody plánovaného rodičovství. In: WEISS a kol., (ed.): *Sexuologie*. Praha: Grada Publishing 2010.
8. COOPER, A.: Sexuality and the Internet: Surfing into the new millennium. *Cyber Psychology and Behavior* 1, 1998, 181-187.
9. COOPER, A., MORAHAN-MARTIN, J., MATHY, R., M., MAHEU, M.: Toward and increased understanding of user demographics in online sexual activities. *Journal of Sex and Marital Therapy* 28, 2002, 105-129.
10. DUREX.: The global sex survey 2005. Dostupné na: <http://data360.org/pdf/20070416064139.Global%20Sex%20Survey.pdf>. Citované 15. 6. 2016.
11. EBERSTADT, M.: *Is Pornography the New Tabacoo?* New York: Poicy Review 2009.
12. FERGUSON, CH., J., HARTLEY, R., D.: The influence of pornography on rape and sexual assault. *Aggression and Violent Behavior* 14, 2009, 323-329.
13. FLOOD, M.: Exposure to pornography among youth in Australia. *Journal of sociology* 43, 2007, 45-60.
14. FORD, J., J., DURTSCHI, J., A., FRANKLIN, D., L.: Structural Therapy With a Couple Battling Pornography Addiction. *The American Journal of Family Therapy* 40, 2012, 33-348.
15. GARDNER, C., J.: Tangled in the worst of the web: What internet porn did to one pastor, his wife, his ministry, their lives. *Christianity Today* 45, 2001, 42-50.
16. GENUNG, M.: *One wife's story* (2005). Dostupné na: <http://www.blazinggrace.org/index.php?page=Wives-story-porn-sex-addiction>. Citované 5. 4. 2016.
17. GEPPERT, C., BOGENSCHUTZ, M., P., MILLER, W., R.: Development of bibliography on religion, spirituality and addictions. *Drug and Alcohol Review* 26, 2007, 389-395.
18. GLASCOCK, J.: Degrading Content and Character Sex: Accounting for Men and Women's Differential Reactions to Pornography. *Communication Reports* 18, 2005, 43-53.
19. GRIFFITH, J., D., ADAMS, L., T., HART, Ch., L., MITCHELL, S.: Why become a pornography actress? *International Journal of Sexual Health* 24, 2012, 165-180.

20. HAAVIO-MANNILA, E., KONTULA, O.: *Sexual trends in the Baltic Sea area*. Helsinki: Publication of the Population Research Institute 2003.
21. HALD, G., M.: Gender differences: Behavioral, situational, and interpersonal patterns of pornography consumption. In: S. V. Knudsen, L. Löfgren-Mårtenson, & S. A. Månsson (Eds.), *Generation P? Youth, gender, and pornography*. Copenhagen, Denmark: Danish School of Education Press, 2007, 118-132.
22. HALD, G., M., SEAMAN, C., LINZ, D.: Sexuality and pornography. In: D. Tolman, L. Diamond, J. Bauermeister, W. George, J. Pfaus, & M. Ward (Eds.), *APA handbook of sexuality and psychology: Contextual approaches*. Washington, DC: American Psychological Association 2, 2014, 3-35.
23. CHEN, J.: *Finally, Some Actual Stats on Internet Porn* (2010). Dostupné na: <http://gizmodo.com/5552899/finally-some-actual-stats-on-internet-porn>. Citované 23. 5. 2016.
24. CHOCHOLA, M.: Podívám se a vidím. Dizertačná práca FF UK, Praha 2010.
25. CHOVANEC, M.: Sexuálne správanie študentov stredných škôl. Rigorózna práca FF UPJŠ, Košice, 2011.
26. JOHANSSON, T., HAMMARÉN, N.: Hegemonic Masculinity and Pornography: Young people's attitudes toward and relations to pornography. *The Journal of Men's Studies* 15, 2007, 57-70.
27. KINGSTON, D., A., MALAMUTH, N., M., FEDOROFF, P., MARSHALL, W., L.: The importance of individual differences in pornography use: Theoretical perspectives and implications of treating sexual offenders. *Journal of Sex Research* 64, 2009, 216-232.
28. KLEIN, M.: *Sexuálna inteligencia*. Vydavateľstvo NOXI: Bratislava 2012.
29. KOLBEIN, G., H.: Exposed: Icelandic teenagers' exposure to pornography. In: S. V. Knudsen, L. Löfgren-Mårtenson, & S.-A.Månsson (Eds.), *Generation P: Youth, gender, and pornography*. Copenhagen, Denmark: Danish School of Education Press, 2007, 103-117.
30. KUTCHINSKY, B.: The effect of easy availability of pornography on the incidence of sex crimes: The Danish experience. *Journal of Social Issues* 29, 1973, 163-181.
31. KUTCHINSKY, B.: Pornography and rape: theory and practice? Evidence from crime data in four countries where pornography is easily available. *International Journal of Law & Psychiatry* 14, 1991, 47-64.
32. LAMBERT, N., M., NEGASH, S., STILLMAN, T., R., OLMSTEAD, S., P., FINSCHAM, F., D.: A love that doesn't last: Pornography consumption and weakened commitment to one's romantic partner. *Journal of Social and Clinical Psychology* 31, 2012, 410-438.
33. LANDRIPET, I., ŠTULHOFER, A.: Is Pornography Use Associated with Sexual Difficulties and Dysfunctions among Younger Heterosexual Men? *The Journal of Sexual Medicine* 12, 2015, 1136-1139.
34. LAWRENCE, K., HEROLD, E., S.: Women's attitudes toward and experience with sexually explicit materials. *The Journal of Sex Research*, 24, 1988, 161-169.
35. LEY, D., PRAUSE, N., FINN, P.: The emperor has no clothes: A review of the "pornography addiction" model. *Current Sexual Health Reports* 6, 2014, 94-105.
36. LUKŠÍK, I., SUPEKOVÁ, M.: *Sexualita a rodovosť v sociálnych a výchovných súvislostiach*. Bratislava: Humanitas 2003.
37. MANNING, J.: The impact of Internet pornography on marriage and the family: A review of the research. *Sexual Addiction & Compulsivity* 13, 2006, 131-165.

38. MÁTHÉ, R.: Špecifiká prvého pohlavného styku na Slovensku. Dizertačná práca FF UK, Bratislava, 2005.
39. MÁTHÉ, R.: Etika v psychologické sexuológii. In: Weiss, P. a kol. *Etické otázky v psychológii*. Praha: Portál, 2011.
40. OGAS, O., GADDAM, S.: *A billion wicked thoughts: What the world's largest experiment reveals about human desire*. New York: Penguin 2011.
41. PADGETT, V., R., BRISLIN-SLUTZ, J., NEAL, J., A.: Pornography, Erotica, and Attitudes Toward Women: The Effects of Repeated Exposure. *The Journal of Sex Research* 26, 1989, 479-491.
42. PETER, J., VALKENBURG, P., M.: Adolescents' exposure to sexually explicit online material and recreational attitudes toward sex. *Journal of Communication* 56, 2006, 639-660.
43. POLK, R., K., COWAN, G.: Perceptions of female pornography stars. *The Canadian Journal of Human Sexuality* 5, 1996, 221-229.
44. PORNHUB – 2014 Year In Review. Dostupné na: <http://www.pornhub.com/insights/2014-year-in-review/>. Citované 25. 7. 2016.
45. PORNOGRAPHY STATISTIC 2007. Dostupné na: http://familysafemedia.com/pornography_statistics.html#time. Citované 13. 6. 2016.
46. POULSEN, F., O., BUSBY, D., M., GALOVAN, A., M.: Pornography use: Who uses it and how it is associated with couple outcomes. *The Journal of Sex Research* 50, 2013, 72-83.
47. RAVE, E.: Pornography: The leveler of women. 1985. In: L., B., Rosewater & L., E., WALKER (Eds.), *Handbook of feminist therapy: Women's issues in psychotherapy*. Springer, p. 226-235.
48. RICHTERS, J., GRULICH, A., E., O de VISSER, R., SMITH, A., M., A., RISSEL, C., E.: Autoerotic, esoteric and other sexual practices engaged in by a representative sample of adults. *The Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 27, 2003, 180-190.
49. RIEMERSMA, J., SYTSMA, M.: A new generation of sexual addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity* 20, 2014, 306-322.
50. ROSS, B.: *A minister's escape from sexual addiction* (2006). Dostupné na: http://www.christianchronicle.org/article242~A_minister's_escape_from_sexual_addiction. Citované 22. 5. 2016.
51. SALMON, C., DIAMOND, A.: Evolutionary perspectives on the content analysis of heterosexual and homosexual pornography. *Journal of Social, Evolutionary and Cultural Psychology* 6, 2012, 193-202.
52. SABINA, C., WOLAK, J., FINKELHOR, D. The Nature and Dynamics of Internet Pornography Exposure of Youth. *Cyber Psychology & Behavior* 11, 2008, 691-693.
53. SHORT, M., B., BLACK, L., SMITH, M., A., WETTERNECK, CH., T., WELLS, D., E.: A Review of Internet Pornography Use Research: Methodology and Content from the Past 10 Years. *Cyber psychology, Behavior and Social Networking* 15, 2012, 13-23.
54. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Dostupné na: <http://www.humanisti.sk/view.php?cislocikanku=2012030001>.
55. SHERKAT, D., E., ELLISON, C., G.: The cognitive structure of a moral crusade. Conservative Protestantism and opposition to pornography. *Social Forces* 75, 1997, 957-980.
56. SIGEL, Z., L.: *Governing pleasures: Pornography and social change in England, 1815 – 1914*. Piscataway, N.J.: Rutgers University press 2002.

57. SIMKOVIĆ, M., ŠTULHOFER, A., BOŽIĆ, J.: Revisiting the Association between Pornography Use and Risky Sexual Behaviors: The Role of Early Exposure to Pornography and Sexual Sensation Seeking. *The Journal of Sex Research* 50, 2013, 633-641.
58. SMITH, K.: *I can't define it, but I know it when I see it* (2009). Dostupné na: <http://blogs.library.duke.edu/scholcomm/2009/10/13/i-cant-define-2/>. Citované 19. 5. 2016.
59. STACK, S., WASSERMAN, I., KERN, R.: Adult social bonds and use of Internet pornography. *Social Science Quarterly* 85, 2004, 75-88.
60. TANGOVA, I. *Pornografie: tajné dějiny civilizace*. Praha: BB art. 2003.
61. TRAEEN, B., STIGUM, H., ESKILD, A.: Contraception and STD protection among urban Norwegians. *Culture, Health and Sexuality* 4, 2002, 85-102.
62. UZEL, R. 2003. *Vliv pornografie na delikventní chování mládeže*. In: SPRSV Moravský regionální kongres 2004: Sborník Společnosti pro plánování rodiny a sexuální výchovu. Dostupné na: <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cislocianku=2006010916>. Citované 9. 5. 2016.
63. UZEL, R.: *Mýty a pověry v sexu*. Praha: Nakladatelství XYZ 2004.
64. UZEL, R.: Pornografie. In: Weiss, P. a kol. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010.
65. UZEL, R.: *Užitečné pohledy – pozoruhodný a zajímavý pohled na lidské pohledy a sex*. Praha: Euromedia Group, k. s. – Ikar, 2012.
66. WEISS, P. *Sexuální deviace – klasifikace, diagnostika a léčba*. Praha: Portál, 2008.
67. WEISS, P., ZVĚŘINA, J.: Sexuální chování populace ČR.
68. WHITZER, R. *Sex for sale: Prostitution, pornography, and the sex industry*. Routledge 2010.
69. WINGOOD, G., M., DICLEMENTE, R., J., HARRINGTON, K., DAVIES, S., HOOK, E., W., OH, M. K.: Exposure to x-rated movies and adolescents' sexual and contraceptive-related attitudes and behaviors. *Pediatrics* 107, 2001, 1116-1119.
70. WRIGHT, P., J.: U. S. Males and Pornography, 1973 – 2010: Consumption, Predictors, Correlates. *The Journal of Sex Research* 50, 2013, 60-71.
71. WYLIE, K., PACE, A., A.: Using erotica in government-funded health service clinics. *The Journal of Sexual Medicine* 8, 2011, 1261-1265.
72. YBARRA, M., L., MITCHELL, K., J., HAMBURGER, M., DIENER-WEST, M., LEAF, P., J.: X-rated material and perpetration of sexually aggressive behavior among children and adolescents: Is there a link? *Aggressive Behavior* 37, 2011, 1-18.
73. ZITZMAN, S., T., BUTLER, M., H.: Attachment, addiction, and recovery: Conjoint marital therapy for recovery from a sexual addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity* 12, 2005, 311-337.